

Sygn. akt III Ca 183/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Anna Hajda

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa I. Ś. i A. K.

przeciwko E. W., K. W., G. W.

i G. H.

o ustalenie wygaśnięcia służebności drogi koniecznej

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 25 kwietnia 2014 r., sygn. akt I C 1170/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza solidarnie od powodów na rzecz pozwanej G. W. kwotę 75 zł (siedemdziesiąt pięć złotych) oraz na rzecz każdego z pozwanych E. W., K. W. i G. H. kwoty po 15 zł (piętnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Ca 183/15

UZASADNIENIE

Powodowie I. Ś. i A. K. żądali ustalenia, że z mocy prawa wygasła obciążająca ich nieruchomością gruntową o urządzonej księdze wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach pod numerem Kw (...) służebność drogi ustanowiona na rzecz każdorazowych właścicieli nieruchomości zarejestrowanej w wykazie 25 K. oraz zasądzenia na ich rzecz od pozwanych zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdzili, iż są właścicielami nieruchomości obciążonej służebnością drogi, która wygasła na skutek jej niewykonywania w okresie od 1940r.

do 1975r.

Pozwani G. W., E. W. i K. W. wnosili o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie od pozwanych na ich rzecz zwrotu kosztów procesu.

Zarzucali, że nie doszło do wygaśnięcia służebności, gdyż nieruchomości władnąca

nie ma dostępu do drogi publicznej, od czasu ustanowienia służebności drogowej jest stale zamieszkała, a służebność drogowa była ciągle wykorzystywana przez osoby mieszkające na nieruchomości władnącej.

W toku postępowania wezwano do udziału w prawie w charakterze pozwanej G. H., która poparła stanowisko pozwanych oraz wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powodów zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w wyroku z dnia 25 04 2014r. oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

W ustalonym stanie faktycznym, w motywach orzeczenia jako podstawę prawną orzeczenia wskazała regulację art. 293 § 1 k.c. Oceniał, że „...fakt nieprzerwanego wykorzystywania służebności drogi koniecznej w latach 1950-1975 i następujących,

w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie ulega wątpliwości.

Z kolei okres od 1940-1950, również objęty żądaniem pozwu, nie została w żaden sposób udokumentowany, a i świadkowie – z uwagi na znaczny upływ czasu – nie posiadali znaczącej wiedzy w tym zakresie, nie mniej, zgodnie z powołanym już art. 6 k.c. obowiązek przedstawienia dowodów potwierdzających niewykorzystywania służebności drogowej w powołanym wyżej czasie obciążał stronę powodową, która nie wywiązała się z niego w sposób wystarczający”. Następnie stwierdził, że „fakt, iż droga konieczna istnieje w praktycznie niezmiennym kształcie od (...) pozwala

na przyjęcie, że była ona wykorzystywana również w latach 1940-1950” i oddalił powództwo, uznając je za niewykazane. O kosztach procesu orzekał w oparciu

o regulację art. 98 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyli **powodowie I. Ś. i A. K.**, którzy wnosili o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa, bądź jego uchylenie

i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucali, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo procesowe, regulacje:

- 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą tj. dowolną ocenę materiału zgromadzonego

w sprawie oraz brak jego wszechstronnej analizy, w szczególności zeznań świadków M. S., J. S., T. M. i A. P. (1)

w wyniku której bezzasadnie przyjęto, że brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa, w sytuacji gdy wszechstronna i właściwa ocena materiału dowodowego zgodnie z zasadami logicznego rozumowania oraz wskazaniami wiedzy prowadzi

do wniosku, że zachodzą podstawy do uwzględnienia żądania pozwu;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jej niezastosowanie i nie wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn dla których odmówiono przymiotu wiarygodności zeznaniom wskazanym powyżej świadków.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował powództwo, przyjmując,

że ma ono źródło w regulacji art. 293 § 1 k.c.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia

w znacznej części nie były kwestionowane w apelacji, mają podstawę w informacjach zawartych w przywołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku źródłach dowodowych, które których ocena jest logiczna i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów.

W szczególności prawidłowe są poczynione ustalenia faktyczne dotyczące zasadniczego dla rozstrzygnięcia sprawy zagadnienia korzystania przez mieszkańców nieruchomości władnącej ze spornej służebności w okresie od 1940r. do 1975r. (stosownie do regulacji art. 321 § 1 k.p.c. wskazany w pozwie okres wyznacza kognicję sądu), a Sąd odwoławczy związaną z tym ocenę Sądu Rejonowego podziela.

Z bezspornych ustaleń wynika, iż do 20 11 1975r. budynek położony na nieruchomości władnącej był objęty szczególnym trybem najmu, co rodzi uzasadnione domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), iż znajdujące się nim lokale były wynajmowane i faktycznie zamieszkałe.

Poza przedmiotową służebnością drogową nieruchomość władnąca nie ma prawnie uregulowanego dostępu do drogi publicznej, co rodzi kolejne domniemanie faktyczne, że osoby mieszkające na tej nieruchomości przemieszczając się z drogi publicznej na teren tej nieruchomości korzystały ze spornego szlaku drogowego

i tą samą drogą dowożony był do niej opał i wywożone z niej śmieci.

Domniemania te dodatkowo potwierdzają zeznania przywołanych w uzasadnieniu wyroku świadków, z którymi co należy podkreślić Sąd pierwszej instancji miał bezpośredni kontakt.

Jakkolwiek Sąd Najwyższy stoi obecnie na stanowisku, że Sąd odwoławczy może „zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia

lub uzupełnienia tego postępowania” (uchwała 7 sędziów SN z dnia 23 03 1999r. III CZP 59/98 OSNC 1999/7-8/124, Prok.i Pr.-wkł. 1999/5/31, Wokanda 1999/5/1, Biul.SN 1999/3/5, M.Prawn. 1999/5/7, Pr.Pracy 1999/4/31), to Sąd odwoławczy dokonując oceny wiarygodności informacji zawartych w zeznaniach świadków i stron,

musi jednak zawsze wziąć pod uwagę, że Sąd pierwszej instancji miał z tymi osobami bezpośrednią styczność (pozwalало mu to w sposób pełny ocenić ich wiarygodność)

i w zasadzie może on zmienić ustalenia tego Sądu tylko wówczas, gdy ocena Sądu pierwszej instancji jest niezgodna z okolicznościami sprawy lub gdy w jej ramach popełniono błędy logiczne, z czym w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia.

Przywołani w apelacji świadkowie M. S., J. S., T. M. i A. P. (2) są dalszymi członkami rodziny powodów.

M. S. i J. S. zamieszkali na nieruchomości obciążonej w 1971r. i mieszkali na niej do 1983r.

Ich wiedza o sposobie korzystania z tej nieruchomości dotyczy tylko części okresu objętego powództwem (od 1971 r. do 1975r.), przez co ich zeznania w żaden sposób nie podważają ustaleń dotyczących wcześniejszego okresu.

Co prawda z ich zeznań wynika, że w czasie kiedy przebywali ono na tej nieruchomości osoby mieszkające na nieruchomości władnącej nie korzystały ze służebnego szlaku, to w tej części ich zeznania pozostają w oczywistej sprzeczności z uznanymi przez Sąd Rejonowy za w pełni wiarygodnymi zeznaniami świadków: J. H. i K. Ś..

Świadkowi ci jednoznacznie zeznali, iż mieszkańcy nieruchomości władnącej nieprzerwanie korzystali ze służebnej drogi, przechodząc nią, jeżdżąc po niej wozami konnymi, rowerami i taczkami (k- 213- 215).

Są to osoby postronnych, które w spornym okresie mieszkały w bezpośrednim sąsiedztwie nieruchomości stron.

Nie są oni zatem zainteresowani w wyniku sprawy oraz posiadają uzyskane naocznie informacje o stosunkach panujących na nieruchomościach stron, przez co ich zeznania należy uznać za w pełni wiarygodne.

Wbrew temu co podnosi apelacja ich zeznań nie podważają również zeznania świadków: A. P. (1) (k- 227) i T. M. (k- 226).

A. P. (1) w swych zeznaniach potwierdził bowiem, że lokatorzy mieszkający na nieruchomości władnącej przechodzili przez nieruchomość obciążona (zaprzeczył tylko, że przejeżdżali przez nią), a T. M. tylko sporadycznie przebywała na nieruchomości obciążonej i nie mogła w sposób jednoznaczny zająć stanowiska, czy osoby mieszkające na nieruchomości władnącej korzystały ze szlaku drogowego biegnącego po nieruchomości obciążonej.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął ze własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

W ich świetle dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego również jest prawidłowa.

Z poczynionych ustaleń wynika bowiem, iż w okresie objętym powództwem

budynek położony na nieruchomości powodów był zamieszkały a mieszkające w nim osoby korzystały z szlaku drogowego biegnącego po nieruchomości obciążonej

(co najmniej przechodząc nim do drogi publicznej).

Tym samym nie została zrealizowana przewidziana w art. 293 § 1 k.c. przesłanka wygaśnięcia z mocy prawa służebności gruntowej w postaci jej niewy-konywania przez okres dziesięciu lat.

Czyni to powództwo bezzasadnym, co znalazło prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym wyroku i apelacja skarżących jest nieuzasadniona.

Reasumując zaskarżony wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację powódki jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosując regulację

art. 98 § 1 k.p.c. i § 13 ust. 1 pkt 1 i § 8 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 09 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami) biorąc pod uwagę,

iż powodowie ulegli w całości w postępowaniu odwoławczym i powinni solidarnie zwrócić pozwanym poniesione przez nich w tym postępowaniu koszty zastępstwa przez fachowego pełnomocnika w wysokości odpowiadającej ich udziałom

w prawie własności nieruchomości.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda